SCIENCE HUB REVIEW
2026
Volume 1
Issue 4
www.sciencehubreview.uz
ILMIY ELEKTRON JURNAL

# MAKTABGACHA YOSHIDAGI BOLALARDA AXLOQIY SIFATLARNI SHAKLLANTIRISHDA KATTA AVLOD VAKILLARINING O‘RNI.

***Norqulova Ziyoda Annageldi qizi***

***Osiyo Texnologiyalar Universiteti 1-kurs Magistranti***

***Annotatsiya***

*Ushbu maqolada maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarda axloqiy sifatlarni shakllantirishda katta avlod vakillari, xususan, bobo va buvilar, ota-onalar hamda keksa yoshdagi oila a’zolarining o‘rni va tarbiyaviy imkoniyatlari yoritilgan. Bolalarda mehr-oqibat, hurmat, halollik, rostgo‘ylik, mehnatsevarlik, sabr-toqat, insonparvarlik va kattalarga ehtirom kabi axloqiy sifatlarni shakllantirishda oilaviy muhit, milliy qadriyatlar, xalq og‘zaki ijodi va shaxsiy namunaning ahamiyati tahlil qilingan. Shuningdek, katta avlod vakillari bilan maktabgacha ta’lim tashkiloti pedagoglari hamkorligini rivojlantirish, oilaviy tarbiya samaradorligini oshirish va bolalarning ijtimoiy-axloqiy rivojlanishini qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Maqolada axloqiy tarbiyaning uzluksizligi, avlodlar o‘rtasidagi ma’naviy vorisiylik va bolaga individual yondashuvning pedagogik ahamiyati asoslab berilgan.*

***Kalit so‘zlar***

*maktabgacha ta’lim, axloqiy tarbiya, katta avlod, bobo va buvilar, milliy qadriyatlar, oilaviy tarbiya, mehr-oqibat, shaxsiy namuna, avlodlar vorisiyligi, ma’naviy rivojlanish.*

***Аннотация***

*В статье рассматриваются роль и воспитательные возможности представителей старшего поколения, в частности дедушек, бабушек, родителей и других пожилых членов семьи, в формировании нравственных качеств у детей дошкольного возраста. Анализируется значение семейной среды, национальных ценностей, устного народного творчества и личного примера в воспитании у детей доброты, уважения, честности, правдивости, трудолюбия, терпения, гуманности и почтительного отношения к старшим. Особое внимание уделяется развитию сотрудничества между представителями старшего поколения и педагогами дошкольных образовательных организаций. Предлагаются практические рекомендации по повышению эффективности семейного воспитания и поддержке социально-*

*нравственного развития детей. Обосновывается педагогическое значение непрерывности нравственного воспитания, духовной преемственности поколений и индивидуального подхода к ребёнку.*
***Ключевые слова***
*дошкольное образование, нравственное воспитание, старшее поколение, дедушки и бабушки, национальные ценности, семейное воспитание, доброта, личный пример, преемственность поколений, духовное развитие.*
***Abstract***
*This article examines the role and educational potential of older generations, particularly grandparents, parents, and elderly family members, in developing moral qualities in preschool-aged children. It explores the importance of the family environment, national values, oral traditions, and personal example in fostering kindness, respect, honesty, truthfulness, diligence, patience, humanity, and respect for elders. Special attention is given to strengthening cooperation between older family members and preschool educators. Practical recommendations are proposed to improve family upbringing and support children's social and moral development. The article highlights the pedagogical significance of continuous moral education, intergenerational transmission of cultural and spiritual values, and an individualized approach to each child.*
***Keywords***
*preschool education, moral education, older generation, grandparents, national values, family upbringing, kindness, personal example, intergenerational continuity, spiritual development.*

**Kirish**

Bugungi kunda yosh avlodni har tomonlama barkamol, ma'naviy yetuk, odobli va mas'uliyatli insonlar etib tarbiyalash ta'lim-tarbiya tizimining muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Inson shaxsining shakllanishi, uning jamiyatdagi xulq-atvori va boshqa insonlarga bo'lgan munosabati, avvalo, bolalik davrida tarkib topa boshlaydi. Shu sababli maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda axloqiy sifatlarni shakllantirish masalasi alohida ilmiy va amaliy ahamiyatga ega.

Maktabgacha yosh — bolaning atrofdagi voqelikni faol o'rganishi, kattalarning xatti-harakatlarini kuzatishi, taqlid qilishi va dastlabki ijtimoiy munosabatlarni o'zlashtirishi bilan tavsiflanadigan davrdir. Bu bosqichda bola yaxshilik va yomonlik, rostgo'ylik va yolg'onchilik, mehribonlik va befarqlik, hurmat va hurmatsizlik kabi tushunchalar haqida dastlabki tasavvurlarni hosil qiladi. Ushbu tasavvurlar bolaning oiladagi munosabatlari, kundalik tajribasi va kattalar bilan muloqoti orqali mustahkamlanadi.

O‘zbekiston xalqining ko‘p asrlik an’analari, milliy qadriyatlari va oilaviy tarbiya tajribasida katta avlod vakillariga hurmat ko‘rsatish, ularning hayotiy tajribasidan foydalanish, nasihatlarini tinglash va oilaviy an’analarni davom ettirish muhim o‘rin tutadi. Bobo va buvilar bolalarga nafaqat mehr va e’tibor ko‘rsatadilar, balki ularga xalqning urf-odatlari, tarixiy xotirasi, axloqiy me’yorlari va ma’naviy qadriyatlarini yetkazishda ham ishtirok etadilar.

O‘zbekiston Respublikasining “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonunida oila hamda maktabgacha ta’lim tashkilotining tarbiyaviy ta’siri birligi muhim tamoyil sifatida belgilangan [1]. Ushbu yondashuv bolalarning axloqiy rivojlanishida oila a’zolari va pedagoglar hamkorligining zarurligini ko‘rsatadi.

Maqolaning maqsadi maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarda axloqiy sifatlarni shakllantirishda katta avlod vakillarining o‘rnini nazariy jihatdan yoritish, ularning tarbiyaviy imkoniyatlarini tahlil qilish hamda mazkur jarayonni samarali tashkil etishga doir tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

**1. Maktabgacha yoshdagi bolalarda axloqiy sifatlarni shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari**

Axloqiy tarbiya — shaxsda jamiyat tomonidan e’tirof etilgan ma’naviy-axloqiy me’yorlar, ijobiy xulq-atvor ko‘nikmalari, insoniy munosabatlar va mas’uliyat hissini shakllantirishga yo‘naltirilgan pedagogik jarayondir. Maktabgacha yoshda bu jarayon, asosan, kattalar bilan muloqot, o‘yin, kundalik faoliyat, ertak va hikoyalar, mehnatga jalb etish hamda shaxsiy namuna orqali amalga oshiriladi.

Bolalarda axloqiy sifatlarni shakllantirish bir necha o‘zaro bog‘liq yo‘nalishlarni qamrab oladi. Birinchidan, bola axloqiy tushunchalar haqida bilimga ega bo‘ladi. Ikkinchidan, ushbu tushunchalarga muvofiq hissiy munosabat shakllanadi. Uchinchidan, ijobiy axloqiy me’yorlar amaliy xatti-harakatlarda namoyon bo‘la boshlaydi. Masalan, bolaga yordam berish yaxshi fazilat ekanini tushuntirish muhim, biroq uning o‘yinchoqlarini tengdoshi bilan bo‘lishishi yoki yordamga muhtoj insonga ko‘maklashishi ushbu fazilatning amaliy ko‘rinishidir.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning axloqiy rivojlanishida taqlid qilish mexanizmi muhim ahamiyat kasb etadi. Bola kattalarning qanday gapirishi, nizolarni qanday hal

qilishi, boshqalarga qanday munosabatda bo‘lishi va o‘z va’dasiga qay darajada amal qilishini kuzatadi. Shuning uchun kattalarning kundalik xulq-atvori tarbiyaviy ta’sirning kuchli vositasi hisoblanadi.

Axloqiy tarbiya jarayonida quyidagi sifatlarni shakllantirishga alohida e’tibor qaratish lozim:

**Mehr-oqibat va rahmdillik** — boshqalarning his-tuyg‘ularini tushunish, yordam berishga intilish va mehribon munosabatda bo‘lish.

**Halollik va rostgo‘ylik** — haqiqatni aytish, o‘z xatti-harakatlarini tan olish va ishonchni qadrlash.

**Hurmat va odoblilik** — suhbatdoshni tinglash, muloyim gapirish, kattalar va tengdoshlariga ehtirom ko‘rsatish.

**Mehnatsevarlik** — oddiy yumushlarni bajarishga intilish, o‘z buyumlarini tartibli saqlash va boshlangan ishni yakunlash.

**Sabr-toqat va o‘zini boshqarish** — navbat kutish, o‘z hissiyotlarini ifodalash va kelishmovchiliklarni tinch yo‘l bilan hal qilish.

**Mas’uliyat va adolat** — o‘z vazifalarini bajarish, umumiy qoidalarga amal qilish va boshqalarning huquqlarini hurmat qilish.

Mazkur sifatlar bolaga faqat nasihat qilish orqali emas, balki uning kundalik hayotida ijobiy tajribalarni yaratish orqali singdiriladi. Shu ma’noda katta avlod vakillarining hayotiy tajribasi, vazminligi va bolalar bilan muloqot qilish usullari muhim tarbiyaviy imkoniyatlarni yuzaga chiqaradi.

**2. Katta avlod vakillarining axloqiy tarbiyadagi o‘rni**

Katta avlod vakillari oilaning ma’naviy tajribasini saqlovchi va uni keyingi avlodga yetkazuvchi muhim ijtimoiy kuchdir. Ularning bolalar tarbiyasidagi o‘rni, eng avvalo, mehribonlik, hayotiy tajriba, milliy qadriyatlarga sodiqlik va oilaviy an’analarni davom ettirish bilan belgilanadi.

**2.1. Shaxsiy namuna orqali tarbiyalash**

Bobo va buvilar o‘zlarining kundalik xatti-harakatlari bilan bolalarga axloqiy fazilatlarni namoyon etishlari mumkin. Masalan, ularning qo‘ni-qo‘shnilar bilan samimiy

salomlashishi, oila a’zolariga hurmat ko‘rsatishi, bergan va’dasiga amal qilishi va muhtoj insonlarga yordam berishi bolada ijobiy xulq-atvor namunalarini shakllantiradi.

Agar katta yoshdagi inson boladan rostgo‘y bo‘lishni talab qilib, o‘zi yolg‘on gapirsa, tarbiyaviy ta’sir zaiflashadi. Aksincha, kattalar o‘zlari amal qiladigan axloqiy qoidalarni bolaga ham tushunarli tarzda izohlasa, bola bu qoidalarning mazmunini yaxshiroq anglaydi.

Shaxsiy namuna bolaga bosim o‘tkazmasdan, tabiiy hayotiy vaziyatlar orqali tarbiyaviy ta’sir ko‘rsatish imkonini beradi. Shu sababli katta avlod vakillarining xulq-atvori, muomala madaniyati va boshqa insonlarga munosabati tarbiyaning muhim omili hisoblanadi.

**2.2. Milliy qadriyatlar va oilaviy an’analarni yetkazish**

O‘zbek oilalarida kattalarni hurmat qilish, kichiklarga g‘amxo‘rlik ko‘rsatish, mehmonni e’zozlash, dasturxon odobiga rioya qilish, qo‘ni-qo‘shnilar bilan ahil yashash va qarindoshlik rishtalarini qadrlash kabi an’analar muhim o‘rin tutadi.

Katta avlod vakillari ushbu qadriyatlarni bolalarga kundalik hayot bilan bog‘lab tushuntirishlari mumkin. Masalan, mehmon kelganda uni samimiy kutib olish, dasturxon yozishga yordam berish, keksa insonning holidan xabar olish yoki oilaviy tadbirlarda ishtirok etish orqali bolada hurmat, hamjihatlik va g‘amxo‘rlik ko‘nikmalari rivojlanadi.

Bunda urf-odatlarni shunchaki bajarishga majburlash emas, balki ularning mazmunini tushuntirish muhimdir. Bola nima uchun boshqalarga yordam berish, insonni tinglash yoki va’daga amal qilish zarurligini tushunsa, axloqiy me’yorlarga ongli munosabat shakllana boshlaydi.

**2.3. Xalq og‘zaki ijodi orqali axloqiy tarbiya berish**

Ertaklar, maqollar, rivoyatlar, topishmoqlar va hayotiy hikoyalar bolalarning axloqiy tasavvurlarini rivojlantirishda samarali vositalardir. Katta avlod vakillari ushbu boy merosdan foydalanib, bolalarga yaxshilik, do‘stlik, rostgo‘ylik, mehnatsevarlik va adolat haqidagi tushunchalarni sodda, obrazli shaklda yetkazishlari mumkin.

Masalan, ertak qahramonining halol yoki yolg‘onchi bo‘lishi qanday oqibatlarga olib kelishini muhokama qilish orqali bola xatti-harakatlarning natijalarini tushunishga

o‘rganadi. “Yaxshilik qil — yaxshilik top”, “Mehnatning tagi — rohat” kabi maqollar esa muayyan axloqiy mazmunni qisqa va esda qolarli shaklda ifodalaydi.

Ertak tinglash jarayonida bolaga quyidagi savollarni berish maqsadga muvofiq:

Qahramon nima uchun bunday yo‘l tutdi?

Uning xatti-harakati boshqalarga qanday ta’sir qildi?

Sen uning o‘rnida bo‘lganingda nima qilgan bo‘larding?

Qahramon qanday qilib o‘z xatosini tuzatishi mumkin?

Bunday suhbatlar bolada mustaqil fikrlash, o‘z xatti-harakatlarini baholash va boshqa insonlarning holatini tushunish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi.

**2.4. Mehnat va kundalik yumushlar orqali tarbiyalash**

Katta avlod vakillari bolalarni yoshiga mos uy yumushlariga jalb etish orqali ularda mehnatsevarlik, tartiblilik va mas’uliyatni rivojlantirishlari mumkin. Masalan, o‘yinchoqlarni yig‘ishtirish, kitoblarni joyiga qo‘yish, gullarga suv quyish yoki dasturxon tayyorlashda yordam berish kabi mashg‘ulotlar bolaning amaliy tajribasini boyitadi.

Bunda bolaning yosh va individual imkoniyatlarini hisobga olish zarur. Vazifalar bolani charchatmaydigan, xavfsiz va tushunarli bo‘lishi kerak. Uning bajargan ishi natijadan qat’i nazar, rag‘batlantirilishi va mehnatining ahamiyati tushuntirilishi maqsadga muvofiq.

Katta yoshdagilar bolaga topshiriqni bajarishning o‘zini emas, balki birgalikda ishlash, yordam so‘rash, boshqalarning mehnatini qadrlash va ish yakuniga yetkazishning ahamiyatini ham ko‘rsatadilar.

**3. Katta avlod va maktabgacha ta’lim tashkiloti hamkorligining ahamiyati**

Bolalarning axloqiy rivojlanishi oiladagi tarbiya va maktabgacha ta’lim tashkilotidagi pedagogik faoliyat o‘zaro uyg‘unlashganida yanada izchil kechadi. Agar oilada rag‘batlantirilayotgan axloqiy me’yorlar ta’lim tashkilotida ham qo‘llab-quvvatlansa, bola ularni turli vaziyatlarda qo‘llash imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Katta avlod vakillarini ta’lim-tarbiya jarayoniga jalb qilishda quyidagi shakllardan foydalanish mumkin:

**1. “Buvimning ertaklari” mashg‘uloti.** Buvilar yoki bobolar bolalarga xalq ertaklarini aytib beradilar. Mashg‘ulot oxirida qahramonlarning xulq-atvori muhokama qilinadi.

**2. “Oilamiz qadriyatlari” uchrashuvi.** Oila a’zolari bolalar bilan oilaviy an’analar, o‘zaro hurmat, mehr-oqibat va hamjihatlik haqida suhbatlashadilar.

**3. “Yaxshilik qilishni o‘rganamiz” tadbiri.** Bolalar va katta avlod vakillari birgalikda xayrli ishlarni amalga oshiradilar: kitoblarni tartibga keltiradilar, gullarni parvarishlaydilar yoki jamoaviy ijodiy ishda qatnashadilar.

**4. “Avlodlar suhbati” loyihasi.** Katta yoshdagi insonlar o‘z bolalik xotiralari, mehnat tajribasi va oilaviy qadriyatlar haqida bolalarga tushunarli hikoyalar aytib beradilar.

**5. Oilaviy kitobxonlik.** Bobo va buvilar bolalar bilan birgalikda kitob o‘qib, uning mazmunini muhokama qiladilar. Bu usul nutq, tafakkur, tinglash madaniyati va axloqiy tasavvurlar rivojiga xizmat qiladi.

Bunday faoliyatni tashkil etishda maktabgacha ta’lim tashkiloti tarbiyachisi muvofiqlashtiruvchi vazifani bajaradi. U mashg‘ulotlarning maqsadini belgilaydi, katta avlod vakillariga tavsiyalar beradi va bolalarning yosh xususiyatlariga mos faoliyat turlarini tanlaydi.

Hamkorlik jarayonida barcha oilalarning sharoiti va imkoniyatlari bir xil emasligini hisobga olish kerak. Bolaning tarbiyasida faqat bobo va buvilar emas, balki ota-onalar, vasiylar va boshqa ishonchli katta yoshdagi insonlar ham ishtirok etishi mumkin. Eng muhimi, bola mehr, xavfsizlik, hurmat va izchil tarbiyaviy munosabatni his etishidir.

**4. Axloqiy tarbiyada uchraydigan muammolar va ularning yechimlari**

Katta avlod vakillarining tarbiyaviy imkoniyatlari katta bo‘lsa-da, ushbu jarayonda ayrim muammolar ham uchrashi mumkin. Jumladan, ota-onalar va bobo-buvilarning tarbiya usullaridagi farqlar, bolaga haddan tashqari ko‘p talab qo‘yish, uning fikrini tinglamaslik yoki noto‘g‘ri xatti-harakatini faqat jazolash orqali tuzatishga urinish shular jumlasidandir.

Bunday vaziyatlarda quyidagi yondashuvlar muhim hisoblanadi:

**Tarbiya usullarining izchilligini ta’minlash.** Oila a’zolari bola uchun asosiy axloqiy qoidalarni o‘zaro kelishib olishlari kerak.

**Tushuntirish va muloqotga ustuvorlik berish.** Bolaning xatosi uning shaxsiyatini kamsitish uchun sabab bo‘lmasligi, aksincha, xatti-harakatni tahlil qilish imkoniyati sifatida qaralishi lozim.

**Ijobiy xulq-atvorni rag‘batlantirish.** Bolaning yordam berishi, rost gapirishi yoki o‘z xatosini tan olishi e’tirof etilishi kerak.

**Yosh xususiyatlarini hisobga olish.** Maktabgacha yoshdagi boladan kattalarga xos darajadagi sabr-toqat yoki murakkab axloqiy mulohaza talab qilish to‘g‘ri emas.

**Mustaqillikni qo‘llab-quvvatlash.** Bolaga tanlash, fikr bildirish va o‘z xatti-harakatining oqibatlarini tushunish imkoniyati berilishi zarur.

**Hurmatga asoslangan munosabatni saqlash.** Qo‘rqitish, haqoratlash va jismoniy jazolash o‘rniga mehribonlik, aniq qoidalar va izchil tushuntirishdan foydalanish lozim.

Axloqiy tarbiyaning natijasi bolaning faqat kattalar huzurida odobli ko‘rinishi bilan belgilanmaydi. Muhim ko‘rsatkichlardan biri — bolaning kattalar bevosita nazorat qilmayotgan vaziyatlarda ham tengdoshlariga yordam berishi, o‘z navbatini kutishi, o‘yinchoqlarini bo‘lishishi va boshqalarning his-tuyg‘ulariga e’tibor qaratishidir.

Shu bois tarbiyaviy faoliyatni baholashda bolaning xatti-harakatlarini turli vaziyatlarda kuzatish, ota-onalar bilan suhbatlashish va pedagogik kuzatuv natijalarini taqqoslash maqsadga muvofiq. Bunda bolalarni bir-biri bilan solishtirish yoki ularga doimiy ravishda “yaxshi” va “yomon” degan tamg‘alarni qo‘yishdan saqlanish kerak.

**5. Katta avlod vakillarining tarbiyaviy faoliyatini samarali tashkil etish bo‘yicha tavsiyalar**

Maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarda axloqiy sifatlarni shakllantirishda katta avlod vakillarining ishtirokini samarali tashkil etish uchun bir qator pedagogik shart-sharoitlarni ta’minlash zarur.

Birinchidan, oilada bolaning yoshiga mos axloqiy qoidalar belgilanishi lozim. Masalan, salomlashish, boshqalarni tinglash, o‘yinchoqlarni yig‘ishtirish, yordam so‘rash va minnatdorchilik bildirish kabi odatlar muntazam ravishda qo‘llab-quvvatlanishi kerak.

Ikkinchidan, katta avlod vakillari bolalar bilan mazmunli muloqotga vaqt ajratishlari zarur. Birgalikda kitob o‘qish, suhbatlashish, sayr qilish va kundalik voqealarni muhokama qilish bolalarning hissiy va ijtimoiy rivojlanishiga ko‘maklashadi.

Uchinchidan, milliy qadriyatlar zamonaviy pedagogik yondashuvlar bilan uyg‘unlashtirilishi kerak. An’analarni tushuntirishda bolaning shaxsiy qadr-qimmati, mustaqil fikri va yoshiga mos ehtiyojlari hurmat qilinishi lozim.

To‘rtinchidan, maktabgacha ta’lim tashkilotlarida ota-onalar va katta avlod vakillari uchun ma’rifiy uchrashuvlar, davra suhbatlari va amaliy seminarlar tashkil etilishi mumkin. Ushbu tadbirlarda bolalarning hissiy rivojlanishi, nizolarni tinch hal qilish, ijobiy intizom va shaxsiy namunaning ahamiyati yoritilishi maqsadga muvofiq.

Beshinchidan, axloqiy tarbiyada natijaga erishish uchun muntazamlik va davomiylik ta’minlanishi kerak. Bir martalik tadbir yoki nasihat bolaning xulq-atvorini barqaror o‘zgartirishi shart emas. Ijobiy sifatlar kundalik hayotdagi takroriy tajriba, samimiy munosabat va kattalarning izchil namunasi orqali rivojlanadi.

Shuningdek, katta avlod vakillarining jismoniy imkoniyatlari, salomatligi va shaxsiy sharoitlari hisobga olinishi zarur. Ularning tarbiyaviy faoliyatdagi ishtiroki majburiyat sifatida emas, balki oila va ta’lim tashkilotining imkoniyatlariga mos, o‘zaro hurmatga asoslangan hamkorlik sifatida tashkil etilishi lozim.

**Xulosa**

Maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalarda axloqiy sifatlarni shakllantirish ko‘p qirrali va uzluksiz pedagogik jarayon bo‘lib, unda oila, maktabgacha ta’lim tashkiloti va ijtimoiy muhitning o‘zaro hamkorligi muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayonda katta avlod vakillari hayotiy tajribasi, oilaviy an’analari, milliy qadriyatlarga munosabati va shaxsiy namunasi orqali bolalarning ma’naviy-axloqiy rivojlanishiga sezilarli hissa qo‘shish imkoniyatiga ega.

Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, bobo va buvilar ishtirokidagi tarbiyaviy faoliyat bolalarda mehr-oqibat, hurmat, rostgo‘ylik, mehnatsevarlik, sabr-toqat va mas’uliyat kabi sifatlarni rivojlantirishga xizmat qilishi mumkin. Bunda xalq og‘zaki ijodi, oilaviy suhbatlar, birgalikdagi mehnat, kitobxonlik va kundalik hayotdagi ijobiy namunalar muhim vositalar hisoblanadi.

Katta avlod vakillari va maktabgacha ta’lim tashkiloti pedagoglari hamkorligini tizimli yo‘lga qo‘yish bolalarga berilayotgan tarbiyaviy ta’sirning izchilligini ta’minlashga yordam beradi. Shu bilan birga, tarbiya jarayonida bolalarning yosh va individual

xususiyatlarini hisobga olish, ularning shaxsiy qadr-qimmatini hurmat qilish hamda zo‘ravonliksiz, tushuntirishga asoslangan usullardan foydalanish zarur.

Umuman olganda, katta avlod vakillarining tarbiyaviy tajribasidan oqilona foydalanish, oilaviy va milliy qadriyatlarni yosh avlodga yetkazish hamda avlodlar o‘rtasidagi ma’naviy aloqalarni mustahkamlash barkamol shaxsni shakllantirishning muhim shartlaridan biridir. Bolaga berilgan mehr, ko‘rsatilgan ijobiy namuna va izchil tarbiyaviy yordam uning kelajakdagi insoniy munosabatlari hamda jamiyatdagi xulq-atvoriga ijobiy ta’sir ko‘rsatishi mumkin.

**Foydalanilgan adabiyotlar**

1. O‘zbekiston Respublikasining 2019-yil 16-dekabrdagi O‘RQ-595-son “Maktabgacha ta’lim va tarbiya to‘g‘risida”gi Qonuni. — O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi. https://lex.uz/uz/acts/-4646908

2. O‘zbekiston Respublikasi maktabgacha ta’lim tashkilotlari uchun “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi. — Maktabgacha ta’lim sohasidagi davlat o‘quv dasturi.

3. Выготский Л. С. *Мышление и речь*. — Москва: Лабиринт, 1999.

4. Сухомлинский В. А. *Сердце отдаю детям*. — Киев: Радянська школа, 1974.

5. Макаренко А. С. *Книга для родителей*. — Москва: Педагогика, 1983.

6. O‘zbekiston xalq og‘zaki ijodi namunalari: o‘zbek xalq ertaklari va maqollari to‘plamlari.

7. Maktabgacha pedagogika va bolalar psixologiyasiga oid o‘quv qo‘llanmalar.